

Fényképalbum

Az interjúalany neve:	Lengyel László
A fénykép címe:	Édesanyám
A fénykép készítésének helye:	Mátészalka
A fénykép készítésének éve:	1954
Kulcsfigura:	Lengyel Lászlóné sz. Kóréh Rozália

Ez a kép 1954-ben készült. Nagyon szép ruha van rajta, pedig szegények voltunk. Édesanyánk egyszerű, de szép székely asszony volt. Érdekes módon, mint Indira Gandhinak, volt egy ősz csík a hajában, sőt már egyetemista korában is benne volt ez a csík. Édesanyám csupa jóság meg kedvesség volt. Ők édesapámmal nagyon jól kiegészítették egymást, mert édesapám nagyvonalú volt, de harcias, édesanyám meg egy angyal. Így lehet egy gyülekezetet vezetni: a nagy dolgokban a lelkésze a főszerep, de közben nemcsak háttér a társa, hanem a kisebb dolgokban is aktív. A beteglátogatástól kezdve a vendéglátásig, ha jöttek a parókiára, édesanyám mindent megcsinált: gyerekekkel énekkart csinált, bibliaórát tartott, ha kellett, mindent. Ő nagyon áldott lélek volt.

Édesanyánk székely volt, a szülei Háromszék megyében éltek. Kolozsváron járt egyetemre, és tanárnő lett. A testvére, Pali bátyánk is tanár volt Nagyenyeden, Béla bátyám, a keresztaánk pedig ügyvéd Marosvásárhelyen. A román időkben – még később a Ceausescu korszakban is – bizony annyira le volt zárva a határ, hogy amikor nagymama 1952 körül meghalt, édesanyám, illetve a családból senki nem tudott hazamenni, még a temetésére sem, mert egyszerűen olyan sok időbe került volna engedélyt szerezni, hogy addigra már régen el is temették nagymamát. Emlékszem, édesanyám hogy sírdogált, mert tudta, hogy most délután temetik nagmamánkat, és nem mehet el még a temetésére sem.

Az interjúalany neve:	Lengyel László
A fénykép címe:	Édesapám
A fénykép készítésének helye:	Tizsakerecseny
A fénykép készítésének éve:	1950 körül
Kulcsfigura:	Lengyel László

1950 körül készült a kép, édesapám itt 51 éves. Ekkor már túl van a templomépítés viszontagságain, de még majd ezután jönnek a nagy meghurcoltatások. Az arcán is látszik, hogy az élete még nyugodalmasabb, de nem könnyű. Elég csak annyit említenem, hogy hat gyermek felnevelése sem volt egyszerű dolog az ötvenes években. Ráadásul a politikai körülmények is rettenetesek voltak, ő pedig – ez előny is, meg egy kicsit hátrány is – nem volt megalkuvó, és különösen nem volt behódoló a rendszernek. Kicsit mindig ellenzéki volt, és emiatt aztán lett is elég sok baja, bajunk. De ez nem baj, mert ő vállalta ezt a prófétai szolgálatot.

Amikor jött az evangelizációs láz, az állami egyházügyi megfigyelők jelentették – ezek a jelentések azóta előkerültek –, hogy Tizsakerecsenyben nagy tömeg gyűlik össze minden este, tele van a templom. Édesapámat ezért aztán nagyon sokszor behívták, meg egyáltalán, figyelték, jelentették ezeket a dolgokat. Abban az időben volt képük beülni egy-egy templomba is, írni, hogy mit prédikál a lelkész és mi az, amibe bele lehet kötni, hogy a rendszer ellen bujtogat... pedig csak az Igét hirdette. Sok üldözés, meghurcolás érte akkor édesapámat, bizony be is vitték Vásárosnaményba nem is egyszer, és olyan is volt, hogy bent tartották a rendőrségen. Volt, hogy szombaton vitték be kihallgatásra, és mikor jött a vasárnap reggel – mert egész éjszaka ott tartották –, mondta, hogy haza kell mennie Kerecsenybe, mert vasárnap van, harangoznak, és neki ott kell lenni a templomban. Mondták, hogy arról szó sem lehet, majd ők mondják meg, hogy mikor megy. Na, de Kerecsenyben botrány lesz – mondta édesapám –, hogy nincs istentisztelet, mert elvitték a papjukat. Végül aztán csak engedtek

Az interjúalany neve:	Lengyel László
A fénykép címe:	Családi kép
A fénykép készítésének helye:	Mátészalka
A fénykép készítésének éve:	1954
Kulcsfigura:	Lengyel László (hátsó, középen)

Ez is 1954-ből való kép, Mátészalkán készült. Én ott vagyok középen, és hála Istennek, még rajta vagyunk mind, az egész család, mert aztán később, hogy édesapánk olyan hamar meghalt, szét is szóródott a családnk. De ez 1954-ben Mátészalkán még teljes családi kép.

Kerecsenyben egyházi föld nem volt, csak a parókiának volt egy nagyobb kertje, a templomkert, parókiakert. Édesapánk ott gyümölcsfát ültetett, azon kívül kukoricát meg burgonyát a mindennapi szükségletéhez. Édesanyánk dolgozott a kertben – nem tanított, mert hat gyereke volt –, és mivel székely asszony volt, ő nagyon sok mindent kibírt. Néha a faluból jöttek lányok, ők segítettek, de a mi családnk is dolgozott. Volt tehenünk is egy vagy kettő. Az egyik nagyon jó volt, mert az húsz liter tejet is adott egy nap, édesanyánk fejte. És neveltünk sertést, mert hát a hús is kellett, és azon kívül ott volt a sok baromfi, hogy legyen tojás. A vasárnapi ebédnél nyolcan ültünk egy asztalhoz, és édesanyám a csirkét úgy osztotta el, ahogy Arany János írja a Családi körben, hogy megvolt, kinek mit: édesapánknak a fő részt, a másoknak az egyik combját, a harmadik a szárnyát... csodálatosan el tudta osztani. Édesanyámnak mindig az a csontos része jutott, de hát tudtuk, hogy neki az úgy is jó, csak a családnak legyen.

Az interjúalany neve:	Lengyel László
A fénykép címe:	A nyírgelsei református templom
A fénykép készítésének helye:	Nyírgelse
A fénykép készítésének éve:	1960-as évek

Ez egy nagyon szép templom, építészetileg is. 1792-ben épült. 1966-ban helyeztek ki engem Nyírgelseire, az itt van Debrecenhez közel. Akkor 1200 lakosú község volt, abból ezer görög katolikus és kétszáz református – nagy kisebbségben voltunk. De nem volt semmi nagy bajunk ebből. Tudomásul vettük, hogy mi vagyunk a kisebbség, de mindent meg tudtunk azért csinálni, amit csak lehetett, és a kisebbségnek megvan az a pozitív vonása is, hogy jobban összetart. Nem úgy, hogy most majd megmutatjuk, de építettünk, és jártak templomba az emberek. Szerettem ott lenni.

A nyírgelsei reformátusok tulajdonképpen mind hétszilvafás nemesi családok voltak – a fél falut Heteynek hívták például –, a görög katolikusok pedig cselédemberek inkább, vagy szegényebb emberek, akik még Mária Terézia idejében kezdtek átjönni erre a területre, ami nagyjából a mostani magyar–román határ. A vallásuk, ahogy benne van a nevében is, egyrészt görög – tehát keleti, de nem ortodox –, másrészt katolikus. A buzgóságuk tanítani való, és nagyon sok ünnepük van. Gyümölcscsoltó Boldogasszony, Szűz Mária mennybemenetele... mindegy, hogy aratás volt vagy kapálás, hogy keddre vagy csütörtökre esett az ünnep, ők mindig mentek a templomba. Tehát a buzgóságuk példamutató volt, csak hát erre a reformáció azt mondja, hogy elnézést, az Istent is kell imádni, de azért dolgozni is kell. Nálunk elég az ötvenkét vasárnap meg a sátoros ünnepek, de nem harminc-negyven munkaszüneti nap egy évben! – mert nekik akkor nem is illett dolgozni, tiltották is, meg bűnnek mondták. Kicsit valóban bigottak voltak, de én nagyon jóban voltam velük.

Az interjúalany neve:	Lengyel László
A fénykép címe:	A nyírmihálydi református templom
A fénykép készítésének helye:	Nyírmihálydi
A fénykép készítésének éve:	n.a.

Ez egy nagyon szép hétszáz éves templom. Egyetlen fatornyja, ami nincs összeépülve a templommal, kétszáz éves, 1792-ben épült. A templomépületet termésközből építették az akkori, hétszáz évvel ezelőtti módszerrel, majdnem mint a vároldalakat. Hogy mi volt a kötőanyag, amivel szépen összefogták a köveket, azt nem lehet tudni.

Nem is tudom, hányszor alakították át az évszázadok során, de amikor én odakerültem, egészen másként nézett ki. Azt mondtuk, fel kellene újítani, de közben rájöttünk, hogy ebben a templomban gyönyörű freskók vannak, és azokat eredeti állapotukban kellene helyreállítani. A Műemléki Felügyelőséggel együtt fogtunk hozzá ezelőtt vagy negyven évvel, amikor még nem voltak pályázatok, és nem voltak ilyen nagy felújítások sem. Emlékszem, nagyon sokszor megjártam a Műemléki Felügyelőséget Pesten a Várban, és jöttek a régészek is, mert csak olyan munkákat lehetett elvégezni, amihez ők is hozzájárultak. Valami kis támogatást is kaptunk tőlük. Vagy hét évig tartott a felújítás, mert a restaurátorok is jöttek, és ez egy nagyon igényes munka volt. Akkor újítottuk fel a tornyot is. Mindent eredeti módon visszaállítottunk, még a padosokat és a karzatot is úgy állítottuk helyre, ahogyan az hétszáz évvel ezelőtt volt.

Azért nem mindenki örült annak, hogy így átalakult a templom. Tudniillik, ha elmegy az ember a szülőfaluja templomába a maga emlékeivel, akkor tudja, hogy a nagyapja itt, ebben az oldalon ült, a második sorban... mert gyermekként ezt mindig így látta, és akkor az olyan szent hely az ember lelkében. Mi viszont ilyen értelemben egy kicsit elrontottuk ezt a képet, mert nem úgy állítottuk helyre a templomot, ahogy az a nagyapák idejében volt. Ez az érzelmi része a dolognak. De nagyon nagy munka volt, és nagyon szépen sikerült a felújítás, a restauráció.

Az interjúalany neve:

Lengyel László

A fénykép címe:

Nyírmihálydi konfirmandusokkal

A fénykép készítésének helye:

Nyírmihálydi

A fénykép készítésének éve:

1988

Kulcsfigura:

Lengyel László

1988-as kép, mert én '93-ban jöttem el, és ez vagy öt évvel az előtt készült. Csak színesíti a dolgot, de annyira jellemző, hogy van rajta egy-kettő-három cigány kislány, ők is bekapcsolódtak és konfirmáltak is.

Az interjúalany neve:

Lengyel László

A fénykép címe:

Nyírmihálydi cigány gyülekezet

A fénykép készítésének helye:

Nyírmihálydi

A fénykép készítésének éve:

1990-es évek eleje

Kulcsfigura:

Lengyel László

Ők a nyírmihálydi cigány gyülekezetnek egy kis része és a családjuk. Többen is voltak meg vannak, csak erre a képre ennyien fértek. Úgy látom, Krisztinának volt a konfirmációja, ennek a kislánynak *(hátsó sorban jobbról a második)*.

Jártak templomba, minden gyermeket megkereszteltettek, azon kívül nagyon jó énekhangjuk volt, ugye, ez egy született, nagy isteni ajándék. Ha a városban járok, mindig rám köszönnek, megkérdezik, hogy tetszik lenni, meg hogy tessék visszajönni... Hát, mondom, én már, köszönöm, nem megyek vissza. De nagyon ragaszkodók.

Az interjúalany neve:	Lengyel László
A fénykép címe:	A Debrecen-kerekestelepi református templom
A fénykép készítésének helye:	Debrecen

1993-ban kerültem be Debrecenbe, ebbe a gyülekezetbe, később a bányai templom felépülése után oda is jártam szolgálni. Nyugdíjazásomig 11 évet szolgáltam a két gyülekezetben.

Kerekestelep falusias környezet, ott nincs is emeletes ház, csak az orosz laktanyák épültek oda a Mikepércsi út jobb oldalán. Nagyon sok olyan család volt, akik Debrecen környékéről költöztek be, mert volt egy időszak, amikor beköltöztek faluról városra az emberek. Ez egyrészt fel is hígította a városokat társadalmilag, mert egy csomó lumpen is beköltözött, másrészt én ezt nem negatív értelemben éltem meg Kerekestelepen. A gyülekezetnek volt nyilván egy része, akik már azelőtt is debreceniek voltak, de ezek a „bekerült emberek” – ami egy pejoratív értelmű kifejezés – hozták magukkal a falusi vagy tanyasi ember hitét, becsületét, az istenfélelmét, a szorgalmát, és ez érték. Például Szabó Laci bácsiék nagyon aranyosak voltak, ők Tunyogmatolcsról költöztek be, onnan hozták a szatmári embernek pozitív mentalitását, Márta Lászlóék Fényeslitkéről, az meg Kisvárda mellett van... Komolyan mondom, hogy szinte a gyülekezetnek a tartóoszlopai voltak ezek a nagyon értékes emberek, akik úgy jöttek be faluról. Úgyhogy itt is nagyon jó volt, bár én akárhol voltam, nagyon jól éreztem magam.

Az interjúalany neve:	Lengyel László
A fénykép címe:	A Debrecen-kerekestelepi református templom belülről
A fénykép készítésének helye:	Debrecen
A fénykép készítésének éve:	1990-es évek

A kerekestelepi nagyjából kétszáz férőhelyes, jó kis templom, nagyon szeretjük. Kitaláltuk, hogy legyen már ott egy kerekes kút, és meg is lett a konfirmandus gyerekek ajándékából, ott van a templomkertben. Nagyon aranyos kis kút, és működik, lehet locsolni is belőle. Mikor én elhelyezkedtem a kerekestelepi templomban, feltettem keresztyén jelképeket, a keresztet is – hát mi nem tehetünk oda oltárt meg Szűz Mária-képet –, mire rákérdezett egy-két gyülekezeti tag, hogy én ezt hogy gondolom, nem vagyunk mi katolikusok. Mondom, de hát a keresztt, az nem katolikus jelkép, az a legkeresztyénibb jelkép.

Az interjúalany neve:

A fénykép címe:

A fénykép készítésének helye:

A fénykép készítésének éve:

Kulcsfigurák:

Lengyel László

Hálaadás a Debrecen-kerekestelepi református templom felújításának befejezésekor

Debrecen, Kerekestelep

1997

Bölcskei Gusztáv (*jobb szélén*),

Derencsényi István (*mellette balra*)

Ez egy hálaadó alkalom a templom felújításának befejezésekor. A külső, belső falakat felújítottuk, még a tetőt is átfedtük. A kép jobb szélén Bölcseki püspök úr és Derencsényi István látható. Ő volt már akkor az esperes, tehát ez a kép körülbelül 1997 körül készült.

Az interjúalany neve:	Lengyel László
A fénykép címe:	Debrecen-kerekestelepi konfirmandusokkal
A fénykép készítésének helye:	Debrecen, Kerekestelep
A fénykép készítésének éve:	1998
Kulcsfigura:	Lengyel László

Itt a bal szélén állok a képnek, és nagyon szép fenyők láthatók a háttérben. Szép fenyők vannak most is a templomkertben.

A mi gyülekezetünk nagyon jó kis gyülekezet. Nem hasonlítható a Nagytemploméval, vagy a Kistemploméval sem, mert egész más. Oda sokan járnak, viszont azok, akik évek óta oda járnak, és még talán a karjuk is összeér valahol a templomban, nem biztos, hogy ismerik közelebbről is egymást. Másrészt azok olyan ünnepélyes alkalmak, hogy talán nem is illik barátkozni, és a debreceni polgár nem is biztos, hogy olyan nagyon barátkozó. Itt viszont, egy kisebb közösségben ez nyilván egyszerűbb. Én 2005. január 1-jével mentem nyugdíjba, de máig szoros kapcsolatban vagyok velük. Nagyon jó, családi gyülekezet a miénk azóta is, hogy én elmentem, sőt most még jobb. Bár emberek sajnos elmennek, újak jönnek, de maga a szellemiség, az megmaradt. Most is megtartjuk egymás névnapjait, születésnapjait, és ezek csodálatos rendezvények. Az utódom, Buzás Dénes nagyon jó szervező, és mióta felfejlődött a Támogató Szolgálat, nagyon sokan vagyunk. Egy hónappal ezelőtt a SZUSZ-ban [*Szeged Utcai Szabadidőpark*] a munkatársakkal és azoknak a családjaival például voltunk vagy 170-en. Ha pedig szűkebb családi körben vagyunk, olyankor is vagyunk legalább húszan. Kerekestelepen van a templomhoz közel egy étterem, sokszor oda megyünk át, és ott ünnepeljük meg a névnapokat vagy valakinek a születésnapját. Ott van a lelkész is, a felesége, a beosztott lelkész, Tasi Sanyi, a gondnokunk a családjával együtt...

Valóban, ha megyünk be, vagy jövünk ki a templomból, úgy vagyunk, ahogy Pál apostol mondja: „Köszöntsétek egymást szent csókkal!” – bajban is vagyunk, ha influenzajárványveszély van. De a lelkületre ez a jellemző, hogy ennyire jó szívvel vagyunk egymás iránt. Mondom, én már kilenc éve elkerültem onnan, de ott vagyok. Ma délelőtt is a támogató szolgálatnak áhítatot tartottam, beszélgettünk, utána pedig mindig van valamilyen program, ami betölti a délelőttünket.

Az interjúalany neve:

Lengyel László

A fénykép címe:

**A Debrecen-kerekestelepi szolgálati lakás
kertjében Réka húgommal és barátokkal**

A fénykép készítésének helye:

Debrecen, Kerekestelep

A fénykép készítésének éve:

1998

Kulcsfigura:

Lengyel László

Én baloldalon állok. Tőlem jobbra a harmadik Mikulásné Lengyel Réka húgom. A többiek jó ismerőseink és barátaink. Mellettem áll a húgom jó barátnője, Marján Éva, aki nekem kántorom volt. 11 évig minden vasárnap ő volt az orgonistám, illetve amikor úrvacsorát osztottunk, ha én prédikáltam, ő ágendázott, vagy fordítva. Nagyon hűségesen járt a gyülekezetbe, és nagyon nagy szeretetben voltunk. Ez a fiatalember (*jobb szélen*) pedig Miklós Lacika. Ő nekem „nevelt gyermek”, mint Pál apostolnak Timóteus volt, szinte olyan lelki gyermekem. Meghaltak a szülei, a nagyszülei nevelték, és teológus lett, most végzett. Közben az önkormányzatnál is dolgozik. Kérte, hogy egy évig hadd dolgozzon még az önkormányzatnál.

Az interjúalany neve:

Lengyel László

A fénykép címe:

A Debrecen-bánki református templom

A fénykép készítésének helye:

Debrecen

A fénykép készítésének éve:

1990-es évek

Ez is nagyon szép templom. 1993-1995 között épült, egy Rácz István nevezetű, nem is építésmérnök, hanem építész technikus tervezte. Amikor megtörtént a rendszerváltás, Bánkon még nem volt templom. Szász Barnáék voltak akkor a lelkészek Kerekestelepen – Bánk egy fiáláléja Kerekestelepnek –, és ők nagyon jól érezték rá akkor, hogy most mindenki úgy felbuzdult, most kellene egy templomot építeni. És hála Istennek, a bánki önkormányzat adott egy telket, és ők elkezdték ráépíteni ezt a templomot. Én akkor kezdtem a bánki szolgálatot, amikor már félig volt kész a templom, 1994-ben. És akkor továbbépítettük és ez lett belőle. Nagyon szép, egységes stílusa van, egészen a berendezésig a Jóisten mindent nekünk olyan nagyon szépen kirendelt. Ez a templom van most is Bánkon, és nagyon-nagyon szeretjük.

Az interjúalany neve:	Lengyel László
A fénykép címe:	Családi kép
A fénykép készítésének helye:	Debrecen
A fénykép készítésének éve:	2005. január 7.
Kulcsfigura:	Lengyel László

Ez 50 évvel későbbi családi kép. Itt vagyok a testvéreimmel, az édesanyánk sírjánál a debreceni temetőben. 2005. január 7-én volt az én búcsú-istentiszteletem, és utána délután kimentünk az édesanyám sírjához. Szabolcs öcsém a kép jobb szélén szürke ruhában, mellette Béla, Réka, tőle balra állok én, mellettem Mária, a legkisebb húgom, utána Majácska, a keresztlányom, azután Szabolcs felesége, és Katalin húgom a bal szélén áll. Katinak és Majácskának a férje áll hátul. Bécinek a felesége azért nincs itt, mert ő csinálta a képet.

A képen tehát balról jobbra: Galambosné Lengyel Katalin, Galambos Endre, Lengyel Szabolcsné, Dr. Tóth Éva, Bumberák Mária, Bumberák László, Bumberákné Dr. Lengyel Mária, Lengyel László, Mikulás Ferencné Lengyel Réka, Lengyel Béla és Lengyel Szabolcs.

Az interjúalany neve:	Lengyel László
A fénykép címe:	Portré
A fénykép készítésének helye:	Debrecen
A fénykép készítésének éve:	2013

2005. január 1-jével mentem nyugdíjba, és ez természetesen azzal járt, hogy ki kellett költözni a parókiáról. A húgom, Réka itt lakik a Nagyerdei körúton, és ő olvasta, hogy van itt egy eladó lakás. Megbeszéltük, hogy milyen jó lenne, ha közelebb tudnánk lenni egymáshoz. Ezt megvettem, kilenc éve már, hogy itt lakom, és nagyon jól érzem itt magam.

Rékával mi azóta is visszajárunk a kerekestelepi gyülekezetbe. Nem kötelező, sőt sokszor megesik, hogy nagyon-nagyon nem jó kapcsolatban van az előd és az utód –, és éppenséggel találhatnánk közelebb is templomot, hát van Debrecenben 17 templom –, de a Jóisten segítségével olyan utódom került, aki nagyon rendes ember, nagyon jó lelkész, vele teljesen megértjük egymást. Néha megkér, hogy szolgáljak vasárnap esetleg, vagy egy-egy bibliaórán.

Van a gyülekezetben egy úgynevezett támogató szolgálat. Ez mostanában kicsit társadalmi kényszer is, mert sokan vannak idősek, akiknek esetleg ebédet eljuttatni, segíteni vagy a házi beteggondozást ellátni fontos szolgálat. Én hetente két nap járok ide, a húgomat is viszem. Tartunk áhítatot tíz órakor, éneklünk, imádkozunk, beszélgetünk, utána pedig kézműves foglalkozások vannak, ha úgy van, bográcsolunk, néha finom tésztákat készítünk, néha kenyeret sütünk. Néha megyünk kirándulni is. Minden hónapban elmegyünk egy-egy gyülekezetbe, már be is jártuk Debrecen minden gyülekezetét. Megbeszéljük előre, és akkor ott vár bennünket a lelkész vagy egy presbiter, elmondja az életüket, hogy ők hogyan munkálkodnak, milyen örömeik, milyen gondjaik vannak. És ez nagyon jó, mert mindig lát azért ember olyan dolgot, amiből tanulhat, és a testvéri kapcsolatot ezzel is erősítjük.